

CIJENA lista: U pretplati za čitavu god. K 86—, za polugodište: K 18—, tromjesečno K 9—, mjesečno K 3-60, u maloprodaji 12 fil. pojedini broj. OGLASI primaju se u apravi lista trg. Gstoza 1

HRVATSKI LIST

Izlazi svaki dan u 5 sati ujutro.

HRVATSKI LIST izlazi u nakladnoj tiskari JOS. KRMPOTIĆ u Puli trg. Gstoza 1. Uredništvo: Slišanska ulica br. 24. — Odgovorni urednik JOSIP HAIN u Puli. — Rukopisi se ne vraćaju. Ček. rač. aus. post. št. 26.795.

Broj 998

U Puli, utorak 23. travnja 1918.

Godina IV.

Sveopća opozicija.

Odstup grofa Czernina uzbudio je čitavu njemačku javnost. Njemačke nacionalističke stranke u čitavoj Austriji, prihvatile su tom prigodom svako- jake resolucije, u kojima ustaju proti odstupu grofa Czernina, koji im je postao mio uslijed poznatih tirada pred općinskim zastupstvom grada Beča. Nezadovoljnost kod Nijemaca, nastala uslijed pada tog ministra, nije postala manja imenovanjem baruna Buriana ministrom za vanjske poslove. Niti mađžarska javnost nije baš oduševljena za tog političara „bez boje“, kojemu poriče svaku sposobnost. Iz izvoda većine novina dobiva se dojam, da je novi ministar tek lutka u Tiszinim rukama, tek njezin eksponent. Izborna je reforma u Ugarskoj time predbježno potkopana. Socijalistička agitacija, koja je započela radi toga ponovnom silom u Budimpešti, ne će promijeniti baš ništa na tim činjenicama. I dr. Wekerle veseli se donekle svojoj demisiji. U intervjuu sa dopisnikom neke je novine izjavio, da je pitanje samostojne mađžarske armije lud i kamo važnije, nego li izborna reforma. On da je odušao od raspusta parlamenta, pošto bi novi izbori bili skopčani a velikim poteškoćama. Preko noći promijenio je dakle ugarski ministar- predjednik svoje nazore o potrebama ugarske poli- tike. Ali to nije baš ništa neobičnoga za mađžarske priike. Slaveni nastalom nemaju razloga, da žale, da se nije oživotvorila „demokračična“ izborna reforma u Ugarskoj, koja je bila samo prali u oči inozemstvu, te se odlikovala u učitom onim istim, reakcionarnim i nedemokračičnim kvilibetama, kao što i sadašnji izbori reš.

Austrijski Slaveni nemaju čemu da se vesele i žaleste. Czernin i Burian, Tisza ili Wekerle, to su jedino imena, koja ne mijenjaju baš ništa na stvari. Oni znadu jedino to, da sadašnji kandidati za ministarsku stolicu mogu još puno toga polevariti, ali za popravljanje nemaju snaga. Grof je Czernin zavadio Ukrajinu sa Poljacima i naprotiv dr. Seidleru poljačku oporbu u parlamentu. Njegov će usljednik nastaviti započeti rad i zavaditi Ukrajinu sa Rumunjcima i radi Besarabije, kao što prije radi Holma i tako čemu doskora imati u našem parlamentu i mađžarsku opoziciju. Njemačke su se stranke odu- čile ovih dana na skrajnji boj protiv vlade, slavenke stranke i socijalisti nje su nimalo sklone, tako da u Austriji gotovo ni nemamo više vladine stranke: sve su stupile u opoziciju. Neizvjesnost u vanjsko- političkom položaju i neizvjesnost i zbrka u mu- nicipalnoj politici, to je ostavila avljenog grofa Czernina. Za Slaven je uzbudjenje u njemačkim re- dovima velika tajna. Nijemci sami su odrekli narodu pravo odlučivanja u važnim političkim pitanjima, pošto su se bojali posljedica za svoje imperijalističke namere. Tako su morali jednog lijepog dana i oni uvidjeti, da nema druge mogućnosti do one: ili da narod bude vladar ili da vlada. Njemačko stanovište i njemačka potpora uvjerile su vladu, da je za nju prohibicija prva mogućnost, i danas se izjavljuju njemački političari u ogorčenim ali komičnim re- solucijama, da narod ne smije više biti samo sred- stvo za državu i vladu. Ovo je načelo medjutim došlo u Austriji sankciju sa strane njemačkih poli- tičara, pošto se boje svake demokračičke reforme, koja bi u jednakoj mjeri koristila njihovom kao što i našem narodu. Njemačka je politika zapala u tragi- komična protuslovlja, koja će biti kobna i za sam njemački narod. Ona je dotjerala do toga, da danas u Austriji gotovo ni nema velezidajničkog naroda. Svojim su se potonjim izjavama priključili i sami Nijemci redovima velezidajnika. Lakrdija se doigrava. Danas ne zna optuženik, da li bi sudio sucu radi velezidajništva ili obratno. Jasno je jedino to, da su pod danim okolnostima postale prilike u našoj mon- arkiji upravo nesnosne. Jedino, što druži i ujedi- njuje narode, jest još mržnja i međusobno ne- povjerenje i zajedničko nepovjerenje prema svakoj vladi. I Nijemci osjećaju instinktivno, da ih Burian- Tisza ne će izbaviti. I oni bi željeli vidjeti na glav- nim mjestima prave ljude; širokih i modernih vidika. Žele ih, ali se ih istodobno brane. Osjećaju naime, da se takvi ljudi ne bi dali udinjati u njemačku naci- onalističku stranku. Njihova bi zadaća morala biti riješenje cjelokupnog austrijskog problema u pro- spjehi sviju naroda monarhije. Njemački su političari preoteli svojim protudemokračičnim nastojanjima vlasti narodu svako oružje proti vladi. Njihov je narod danas isto tako nemoćan proti sistemu, kao što je i naš. Njihov je udes isto tako ovisan o slučaju, kao što i udes našega naroda, bude li se računalo sa mogućnostima, koje dolaze „odozgo“. Mislimo, da je i za njemački narod nedostojno, da gradi sve svoje nade na moguću milost kojejkakve vlade. To znači isto, kao ubijati u narodu svijest u svoju moć i u svoju volju. Za vrijeme Sturkgha snijali su se Nijemci parlamentarizmu i ustavnosti. Njihova je nastava, ako je naš parlament poslao u svom nje-

čaju tek iluzornim sredstvom. Time su ali potkopali takodjer ugled i upliv vlastitim narodnim zastupni- cima, koji vrijede u zastupničkoj kući kao tolike ni- štice, kao što dakako i ostali zastupnici, ali koji se ne mogu danas oslanjati na masu naroda, kao što Jugoslaveni i Česi. Njemačka se je politika izigrala i glorifikacije velezidajništva je ne će više spasiti. Njihove su oporbene odluke postale u očima same vlade smiješnima, prozirnom i neozbiljnom taktikom, ali se ne smatraju izražajem narodne volje. Danas postoji jaz između njemačkog naroda i njemačkih zastupnika i novi bi izbori doskora dokazali isinost ove tvrdnje.

Zanimivo ostaje jedino to, da je našoj vladi uspjelo, odbiti sve austrijske narode od sebe i prisiliti sve njihove zastupnike na opoziciju, što je sva- kako „unicum“ u povijesti parlamentarizma.

RATNI IZVJEŠTAJI:

Austro-ugarski.

Beč, 22. (D. u.) Službeno se javlja: Topnički boj na tirološkoj južnoj fronti i na „Selte Comuni“ traje. Poglavica generalnog stožera.

Njemački.

Berlin, 22. (D. u.) Iz velikog sa glavnog stana službeno javlja: Zapadno bojište: Na bojištu mjesna pješadijska poduzeća. Nasa je paljba osu- jetila pokušaje neprijatelja, da prodre preko kanala La Bassee, sjeverozapadno od Bethune-a. Sjeverno od Alberta zaroblili smo 83 Engleza, među kojima dva časulca te zaplijenili 22 mitraljeza i nekoliko mitraljeza. Topništvo je boj oživilo samo u nekim odsjecima. Na ostaloj fronti ostade bojna djelatnost ograničena. Jugozapadno od Altdrecha dopremili smo kod izvidjaja zarobljenike. Sa ostalim bojišta ništa nova. — Ludendorff.

* Francuski izvještaj od 21. travnja popodne: Topničko je djelovanje trajalo na lijevom brijegu Avre kao što i u sredini između Montdidiera i Noyona. Suzbili smo njemački napadaj sjeverno od Reimsa. Tijekom noći trajao je u području Seebe- preya boj. Francuzi su osvojili gotovo čitavo izgub- ljeno područje. Amerikanske jednote, koje su se bo- rile s nama, sužile su u tom odajeku takodjer ne- prijateljsku navašt. Francuske su čete u Vogezaama i u Loreni izvele nekoliko napadaja.

* Engleski izvještaj od 21. travnja: Južno od Scarpe sužbili smo ljescu noći iza kratkog boja ne- prijateljske navale na jednu naših straža. Naše je topništvo osujetilo pokušaj neprijatelja, da napreduje sjeveroistočno od Yperna. Jučer na večer izveli smo njezni okršaj u blizini Robecqua. Kod toga su naše čete ubile nekoliko neprijateljskih vojnika te dopre- mile nekoliko zarobljenika i mitraljeza. Djelovanje neprijateljskog topništva trajalo je jučer popodne i na večer u odsjecima Somme, na Anere i u okolici prokopa La Bassee.

* Talijanski izvještaj od 21. t. mj.: Zapadno od Morija navalila su jurišna odijeljenja na male neprijateljske postojanke u okolici Sana. Uspjelo im je iza ogorčenog boja, da unište dvije postojanke, dok su treću potjerali na bijeg. Odijeljenja su se vratila sa zarobljenicima. U kolini Asiaga uzelo je naše topništvo neprijateljske linije opetovano pod koncentričku vatru. U istim su odsjecima engleske ophodnje zadale neprijatelju kod smetajućih pod- uzeća gubitaka. — Macedonska fronta: U noći na 19. t. m. navalila su neprijateljska odijeljenja iza žestoke topničke pripreme na naše položaje na uzvisini 1050. Naša ih je zaporna vatra zadržala, a naše su ih protunavale prisilile na uzmak uz gubitke.

* Austrija, savezna država Njemačko! Prema izvještaju gradačkih listova, prilikom jedne političke skupštine u Bozenu, austrijski svenijemac dr. Lasse- nau kazao je: „zahtjevi Nijemaca su više nego opravdani, dok se ne postigne savezno-pravni od- nos sa njemačkim carstvom, moramo sve i svim sredstvima spriječiti što bi moglo udaljiti Austriju od ponijemčivanja“. Dakle prema ovim panger- manskim riječima oni otvoreno rade na propasti Austrije kao samostalne države, primjećuje „Grazer Volksblatt“. Naravno, njemačke će novine tražiti i dalje velezidajničke ordje, gdje ih — nema!

* Zabranu političkih sastanaka u Pragu. Na- rodny Listy javljaju, da je redarstvo zabranilo obdržavanje političkih sastanaka u Pragu.

* Socijaliste antaote socijalistima središnjih vlasti. Berliński „Vorwärts“ obelodanjuje u pariškoj „Humanité“ od 7. o. mj. izaslu poruku antantinih socijalista socijalistima centrinih vlasti. Ona se

nadovezuje na memorandum socijalističke konferen- cije od februara o. g. u Londonu, koja je izjavila, da nema svrhe sazivati opći socijalistički kongres, ako njegov cilj ne bi u načelu bio osiguran. Stoga se socijalisti centralnih vlasti pozivaju, da dadu otvorenu izjavu o svojim mirovnim ciljevima. Otale će se moći ustanoviti, da li medju socijalistima obliju zaračenih skupina postoji dostatna jedni- stvenost u shvatanju, da se omogući zajednička akcija protiv imperijalizma i za demokratski mir“. Kaoačno se upozorava na mirovne zaključke na Istoku, kojima je povredjeno pravo samoodredjenja naroda. U interesu je sviju radničkih klasa, da se protiv ovakvih događaja prosvjeduje.

* Ruska vanjska politika. Iz Petrograda javljaju indirektno, da je vlada sovjeta zaključila radi po- teškoća, kojima se imaju boriti članovi pučkog ko- mitetajta za vanjske poslove, jer nisu upućeni u diplomatske čine, da preda upravu ministarstva za vanjske poslove diplomati stare škole. Čini se, da bi na to mjesto mogao doći barun Rosen, nekadašnji ruski poslanik u Washingtonu. Lenjin mu je pred- ložio, da sa sadašnjim pučkim komisarom Čičerinom vodi ministarstvo. Javljaju još, ako tom suradnjom ne bude zadovoljan Rosen, tad će morati ostupiti Čičerin. — Listovi javljaju, da je zastupnik ruske vlade Joffe stigao u Berlin. Istodobno stigao je u Moskvu prof Mirbach, kao potkmar Njemačke. Tako su uspostavljeni diplomatski odnošaji medju Rusijom i Njemačkom.

* Wilson dolazi u Europu? „Lokalanzeiger“ javlja iz Basela: Švicarski listovi javljaju iz Lon- dona, da se u krugovima engleske donje kuće pro- nosi vijest, da će koncem svibnja ili početkom lipnja stići predsjednik Wilson u Evropu. Wilson će posjetiti Pariz i London, te će pohoditi i ame- ričke čete na zapadnom bojištu, Wilson će odr- žati konferenciju s Poincareom i Lloyd Georgeom. Predsjednika će pratiti Lansing i pukovnik House.

* Foch — zapovjednik i talijanske fronte. Iz Zürich javljaju: Na želju mjerodavnih krugova bit će i talijanska fronta podredjena generalu Fo- chu prije nego započne austro-ugarska ofenziva.

* Ruski dobrovoljački bataljuni u Francuskoj. „Petit Parisien“ javlja: Ratno je ministarstvo odred- bom dozvolilo, da se stvore 4 ruska dobrovoljačka zbora. U utemeljivanju odredbe se izvodi, da fran- cuska vlada i ostali alijanci ne priznaju niti tobožnje ruske vlade, koja je sa središnjim vlastima sklopila mir, niti brestovskog mira samoga. Stoga ima ona pravo, da ruskim podanicima dozvoli, da se bore na strani antantinih vojnika.

* Lovicki u Carigradu. „Agence Milli“ javlja iz Carigrada: Ukrajinski je poslanik bio pri svom dolasku, 20. t. m., primljen na kolodvoru od odsječ- nog predstojnika u ministarstvu vanjskih posala Muklara. Tajnik Vovčenko dao je zastupnicima car- rigradskih novina slijedeću izjavu: Lovicki je odre- djen kao privremeni poslanik, te će voditi pregovore s Turskom o načinu, kako se imadu uspostaviti diplomatske veze između Ukrajine i Turske. Tajnik je dao oduška svom uvjerenju, da želi Ukrajina podržavati čim prijateljskije odnošaje s Turskom i da neće zapasti u sanjarije nekadašnje Rusije.

* Požar u brodogradilištu u Friedrichshafenu. Wolffov ured javlja: 19. t. m. na večer buknuo je u brodogradilištu kod Friedrichshafena požar, koji je zahvatio i stari Zeppelinov hangar. Uspjelo je ograničiti požar na svoje garište, te ga doskora ugasnuti. Šteta je neznatna. Rad u brodogradilištu nastavlja se nesmetano.

* Proti vojnoj obvezatnosti u Irskoj. Irski je nacionalista Devlin izrekao u Belfastu pred tisuć- glavom množicom govor, u kojem je pozvao irski narod, neka se svim sretstvima odupre vojnoj ob- vezatnosti u Irskoj. — Reutero ured javlja: U čitavoj Irskoj proovijedalo je svećenstvo protiv vojne obvezatnosti. Mnogo je svećenika zapriseglo velike mase pučanstva, da će se oduprijeti vojnoj obve- zatnosti. — Redarstvo je 20. t. m. zaplijenilo oružje i municiju iz dućana oružja u Dublinu. Iste su mjere provedene u čitavoj Irskoj.

* U Norveškoj je došlo do velikih socijalističkih nemira, kod kojih su se zbili sukobi sa redarstvom i vojništvom. Očekuje se sveopća stavka radništva u čitavoj Norveškoj. U sjevernoj je Norveškoj po- ložaj veoma ozbiljan. U tom je dijelu zemlje uve- dena stroga cenzura.

* Iz Udruženih država. Reprezentantna je kuća prihvatila jednoglasno zakonsku osnovu za morna- ricu, koja stavlja odmah 1312 milijuna dolara mor- narici na raspolaganje za ratne svrhe.

— ne želimo. Bojimo ga se. A valjda još jače one promjene vremena, koja je njihova imena opet bacila na površinu. — Pod naslovom „Osvit reakcije“ karakterizuje „Magyarország“ sadašnji politički položaj u Ugarskoj te piše: Reakcija je opet promolča glavu u Ugarskoj. Velika borba demokracije, uz čiju je pobjedu mađarski narod vezao tako veličanstvene nade, bori se sa opet oživjelim reakcijom, jer snaga naroda uništava najobičnije političke intrigue. Odigrala se odvratna gluma, da se spriječi manifestiranje narodne volje. Wekerle je možda časovito uspio, ali zemlja će dospjeti u katastrofan metež. Javno mnijenje se pod dojmom ove gadne prevare i zlobnog izigranja ne će zakopatiti u apatiju, već će srdžbom opravdanog negodovanja ustati protiv reakcionarne struje. Wekerle može zagrliti Tiszu, može za čas izigrati stvar demokratske izborne reforme, ali time će prouzročiti nezadovoljstvo i ogorčenje u unutrašnjem životu zemlje. Ovo uvjerenje ne će moći uništiti nikakva reakcija, jer sada su druga vremena, nego prije. Volja naroda će se ipak ostvariti. Zastupnike, koji strepe za svoje mandate, može Wekerle lako predobiti, ali cijeli narod ne će podnijeti teror.

(„Jutarnji List“.)

iz slavenskog svijeta.

Slovak — za ispriku Slovaka piše u „Nar. Listy“: „Kod praških manifestacija nijesu bili zastupani Slovaci iz Ugarske (izim jednoga). Slovački političari i patriote i sami to teško osjećaju. Nu odnošaji su takovi, da se svaki onaj, legitimovati mora, i ako je to poznatija ličnost, koji prekorači ugarsku granicu, mora opravdati svoje putovanje, pa makar putuje samo do Beča. Svi su pod nadzorom pogranične straže, a službujući organi dobili su već odavna upute, po kojima im je slijediti svaki korak slovačkih „agitatora“. Ako se koji udalji sa svog sjedišta, mora naknadno dokazati, gdje je bio i što je radio. Posta se nalazi u rukama stražara i žandarima naprosto podređenih činovnika. Svaka i najmanja solidarnost sa državopravnim uvjerenjem češkog naroda kažnjava se kao izdaja domovine smrću na vješalima odnosno 10 ili višegodišnjom tamu com ili konfiskacijom imetka. To medjutim ne zastrašuje slovačke političare (zaplijenjeno). Jedno fakat, da ne bi bilo oportuno istaknutije pojedince od i onako malenog broja narodnih radnika izvrgavati opasnosti, prisilio je naše vodje, da ostanu pasivni. Slovaci su potpuno solidarni sa radom svojih suplemenika i u zgodno će se vrijeme odazvati smjelo, pa makar im prijetilo i proganjanje. Zato je i mogao potpunim pravom govoriti predsjednik Stanjek i zastupnik Haberman u ime Slovaka, čije interese oni zastupaju. (Zaplijenjeno.)

Pad carstva. V. G. Korolenko izdao je brošuru pod naslovom „Padanje carstva“, koja je namijenjena najširim pučkim masama, te je izašla u 3 milijuna egzemplara. Nedavno je brošura izašla u njemačkom jeziku, te se njemačke novine bave opširno s njom. Dok su njemački kritičari veoma zadovoljni sa glavom, koja govori o grijesima carizma, ne svjđa im se poglavje, u kojem pisac rasklada veliku razliku između vojne protiv Japanske i svjetovne vojne, koja je bila veoma popularna, te je narod osjećao, da se radi o ekstenzivnom boju između gerimanstva i slavenstva. Zato bijahu sve dume i sva zemstva za nastavak rata i za ustrajanje do njegovog sretnog svršetka. Za poraze u istočnoj i zapadnoj Pruskoj (1914./15.) bili su prema mišljenju Korolenka jedini krivci Suhomlinov i njegova kreatura Mjasojedov, koji su odali Njemačkoj važne vojničke tajne. Zato je bio potonji dosta brzo obješen. Krivnja je careva i njegove najuže okoline, da se je godine 1915. mora ruska vojska zaustaviti na Karpatih, pošto nije imala niti topova, niti pušaka, niti strijeljiva. „Deutsche Warschauer Zeitung“ spočituje, govoreći o tom, piscu, da kuša smanjiti njemačku ratnu slavu i... da je Tolstoj bio ipak veći karakter. Steta da ne živi još — uzdiše gospodin dr. Gley — pošto bi bio on knjigu svakako drukčije sastavio. — „Narodni Listy“ primjećuju k tome: Baš sentimentalno razmekšali se Nijemci, sjećajući se bijednika Tolstoja. Njihovo divljenje nije namijenjeno Tolstoju kao pjesniku i piscu, već Tolstoju kao nabožnom filozofu i socijalnom prepoveditelju, „trinaestom apostolu“, budiocu „kraljevstva božjeg na zemlji“ i glavnom propovjedniku ideje, „da se čovjek ne smije oprijeti zlu“. Dohitak su kod toga imali Nijemci kod sklapanja mira u Brestu-Litovskom. Ali Nijemci sami ne dozvoljavaju si luksus Tolstojeve nauke, pošto nije ništa tako odaljeno od njemačke duše, negoli čista, idealna i prilično kršćanska nauka Tolstojeva. Da je Lav Tolstoj doživio svjetski rat i živio slučajno u Berlinu, po svoj bi se prilici bio sklopio mir u Spandau-u.

Domaće vijesti.

Naša cenzura. Naš se list plijeni svaki dan, ma da nastojimo, da ublažimo ton, da dodjemo u susret željama lokalnih oblasti. Plijene se članci, koji se mogu čitati u našim njemačkim i slovenskim novinama, sve već cenzurirani članci. Gospodin se cenzor kod toga ne brine niti za upute ministerijalne komisije niti za odredbe njegove preuzvišenosti ministra unutarnjih poslova. Naš je list dobio po-

novnu opomenu radi preštampanja članka, što je izašao u celovačkom „Miru“. Prijetnju, da se obustavi list radi preštampanja jednog, u Austriji izaslog, cenzuriranog članka! Jasno je, da ima u zakon potkovanih ljudi, koji smatraju taj postupak veoma čudnovatim. Nije isključeno, da će Jugoslavenski klub uvjeriti o tome središnju vladu, ne bude li njegova preuzvišenost gospodin namjestnik, barun Fries-Skene, uvidio sam skrajnu potrebu, da učini kraj takvom postupku. Gospodinu pak cenzoru kažemo, da svaki postaje na svoj način blažen i da svaki nosi sam za to i odgovornost.

Izdavanje iskaznica za živež. Daje se na opće znanje, da će se od ponedjeljka dne 23. t. mj. izdavati živežne iskaznice za mjesec svibanj. Uporozuje se, da će podružnice u Sv. Martinu i Sv. Polikarpu biti otvorene od 8—12 sati prije podne i od 2—5 sati popodne. Živežne iskaznice izdavati će se samo uz prikazanje crvenih legitimacija.

Predavanje profesora Ude. Sutra, utrak, u 7. sati na večer, govorit će gradački sveučilišni profesor u stolnoj crkvi o veoma savremenom i socijalnom pitanju. Pristup je slobodan svima. Predavat će u talijanskom jeziku.

Razglas natječaja. Kotarsko poglavarstvo Pula traži pomoćne pisarničke sile uz dnevnicu od kruna 3-40 i zakonite doplatke skupocje. Uvjeti: 1. Navršenje 18. godne života; 2. poznavanje zemaljskih jezika u pismu i govoru; 3. neprikoran politički i moralni život. Ratni oštećenici imat će prednost. Molbama, koje se imadu do svršetka travnja podnesti kot. poglavarstvu u Puli, imadu se priložiti školske svjedočbe i one već uživane prakce. — Pula, dne 20. travnja 1918. — C. kr. kotarsko poglavarstvo.

Za hrvateku srednju školu u Pull. Hrvatske novine iz Banovine i slovenski listovi donose slijedeći poziv, koji je djelomično zaplijenjen: Tečajem nekoliko mjeseci položili su mornari ratne mornarice u Pull preko 50.000 kruna na oltar domovine, da se otvori hrvatskom narodu u Pull toliko potrebna srednja škola. Neopisivo bijaše oduševljenje, kojim su naši junački momci žrtvovali sve svoje novčane prihode za istarsku prosvjetu. Imade mnogo mornara, koji su darovali po 100 i više kruna, dakle sve, čime su raspolagali. Sakupljanje je za našu srednju školu u Pull upravo sjajno napredovalo i danas bi bila već odavno prekoračena svota od 100.000 kruna... Nijemci u Pull imadu dvije državne srednje škole, dvije muške i dvije ženske pučke škole i dvije građanske škole, a za hiljade i hiljade našega roda otvorila se ovih dana, po dvadesetgodinšnjem boju, jedna pučka škola. Sada, kad se je narod odlučio na samopomoć, kad se je uzornom požrtvovnošću lotio posla za našu narodnu kulturu, eto ti novih zapreka. Svako je sredstvo dobrodošlo našim narodnim neprijateljima, samo da se onemogući prosvjetni rad našem narodu. Svojim će nasilničkim sredstvima svakako uspjeti, ne dodje li pomoć. — Jugoslaveni! Dužnost je svakoga pojedinca, da priskoči u pomoć braći u Istri. O Vama je zavisna sudbina naše toliko potrebne srednje škole u Pull. Bježunačka su istarska dijeca, po Češkoj i Moravskoj poslala hiljade krma za naše škole u Pull. Ali glavno je vjero prisosa, iz kojega smo crpili sve naše nade, usahlo. Dokažimo dakle, da smo jači od svakog nasilja, da smo unatoč zabranama kadri provesti ono, što smo naumili. Neka taj očajni glas iz bijedne i gladne Istre ne ostane bez odziva, neka svaki Jugoslaven djelom dokaže, da nije voljan žrtvovati tuđim interesima ni pedalj naše zemlje, ni jedno jedino dijete! („Slov. Narod“.)

Prodaja riba. U slučaju, da prispje riba, prodavat će se ona danas. Pravo kupovati ribu imadu danas vlasnici karata počevši od broja 5601.

Dnevne vijesti.

Austro-ugarski brodski prostor. Pored prehrambenoga pitanja, sada je u svim državama veliko pitanje o brodskom prostoru. Ne samo za vrijeme rata, već i u prelazno doba kao i u doba mira, pitanje tonaže sačinjava važno poglavlje narodne prehrane. Za to je zanimljivo pregledati prilike austro-ugarske plovitbe prije rata i što će biti poslije rata. Na početku rata brojio je raspoloživi austrijski brodski prostor 374 broda sa 812.343 brutto registarskih tona; ugarski 177 brodova sa 368.538 brutto registarskih tona. U sve 551 brod sa 1.180.881 brutto registarskih tona. Za ovog rata potopljeno je 19 austrijskih brodova sa 46.164 brutto registarskih tona i tri ugarska sa 5000 brutto registarskih tona. U sve 22 broda sa 51.164 brutto registarskih tona. Prodano je 27 austrijskih brodova sa 113.043 brutto registarskih tona i 7 ugarskih sa 25.289 brutto registarskih tona. U sve 34 broda sa 138.342 brutto registarskih tona. Napokon je zaplijenjeno 51 austrijski brod sa 184.970 brutto registarskih tona i 15 ugarskih sa 51.391 brutto registarskom tonom. U sve 67 brodova sa 236.361 brutto registar. tonom. S druge strane se još sada u prijateljskim ili neutralnim lukama nalaze: u Njemačkoj 1 austrijski i 2 ugarska broda sa ukupno 12.017 brutto registarskih tona; u Turskoj 3 austrijska broda sa 75.000 brutto registarskih tona;

u Holandiji 3 austrijska i 3 ugarska broda sa ukupno 26.212 brutto registarskih tona; u Španiji 13 austrijskih i 9 ugarskih brodova sa ukupno 77.656 brutto registarskih tona; u Danskoj 1 austrijski brod sa 3528 brutto registarskih tona i u Belgiji 2 austrijska broda sa 5873 brutto registarskih tona. Po tom se od nezaplijenjenih brodova nalaze u inostranskim lukama 36 sa 131.002 brutto registarskih tona. Ako se još dodaje ono 10 brodova sa 63.344 brutto registarskih tona, što su sagradjeni u ovo ratno doba, onda austrijska plovidba ima od 1. januara 1918.296 brodova sa 560.357 brutto registarskih tona i ugarska plovidba, 109 brodova sa 156.145 brutto registarskih tona. U svemu 405 brodova sa 715.502 brutto registarskih tona. Od toga se u domaćim lukama nalazi 469 brodova sa 584.000 brutto registarskih tona. Ako se potreba sirovina monarkije računa jedno 3 i četvrt milijuna tona na godinu, onda je tonaža, koja sada stoji na raspolaganju, dovoljna da u četverostrukom godišnjem putovanju doveze te potrepštine. Ali tim bi plovidba bila odveć zaokupljena, zbog čega će biti vrlo nužno graditi novih brodova. S obzirom na tu nuždu, produljen je zakon o unapređenju mornarice za sada do godine 1919. Taj kratki rok se razjašnjuje željom, da se tek po izminuću ugovora sa austrijskim Lloydom, predje na potanje vijećanje o podupiranju austro-ugarske plovidbe. To će časovito produljenje biti mala pomoć vlasnicima brodova, koja pak, po mišljenju zanimanih krugova, neće dostajati da trgovačkoj mornarici osigura njezin dalji razvoj. I ako su nekoja društva prodala više brodova, koji se nalaze u inostranskim lukama, najviše da izbjegnemo opasnosti zapljene i tako postigla prosječnu kupovninu od 1500 kruna za tonu, ta cijena nije nipošto visoka, jer su se brodovi u Japanu napram cijeni od 7 funti sterlinga u mirno doba prodali za 76 funti, a to je od prilike 3000 K. n. tonu. Osim toga, vlada je dozvolila prodaju jedino uz uvjet, da se jednaka tonaža mora nadoknaditi u razmjerno kratkom vremenu po sklopljenju mira. S obzirom na sadašnje strašno visoke troškove za gradnju i na poteškoće dobavljanja gradje, te će prodaje za vlasnike brodova biti od male koristi.

Zabrana izvoza živežne robe iz Ugarske za Hrvateku. Službeni list ugarske vlade od 16. t. mj. proglašuje vladinu naredbu, da se svatko, tko bude poštanske pakete sa zabranjenim životnim namirnicama ili sa stvarima za javnu potrebu slao u Hrvatsku, Slavoniju ili drugom preko zemaljskih granica, ako prestupak ne potpada većoj kazni, čini krivcem prekršaja i da će biti kažnjen zatvorom do šest mjeseci i novčanom globom do 2000 kruna. Istoj kazni potpadaju oni, koji zabranjene stvari sa krivom deklaracijom šalju preko granica, što ih je označio ministar trgovine i ured za pučku prehranu. U naredbi se nalaze još vanredno strogi propisi za provedbu uspješne kontrole i uređuje postupak, kako treba sumnjive pakete pretraživati a sadržaj im eventualno zaplijeniti i unovčiti. Ova naredba stupila je na snagu 17. travnja, a ne proteže se na Hrvatsku i Slavoniju.

Patriotska oporuka samoubojice. Javljaju s Korčule 10. aprila: Ivan Zaffron, brat pokojnoga zastupnika dr. J. Zaffrona, britvom si je prezeo grkljan; u jutro našli su ga mrtva. Čin je izvršio u poremećenju uma. Cijelo imanje ostavio je općini Korčule, i to za gradnju doka do brodogradilišta, ali da se u glavnicu ne smije dirati za 100 godina, te da se na doku ne daje zaposlenja nijednome, koji bi bio član „Lege Nazionale“. Ovu oporuku učinio je prije pet godina. Izračunali su, da će glavnicu za dok iznositi do 100 godina preko 7 milijuna kruna.

Gew. Z. 581/10 1915.

Razglas.

Sporazumno sa c. i kr. zapovjedništvom ratne luke naredjuje se do daljnih odredaba slijedeće:

1. Zabranjuje se uopće točenje alkoholičnih pića od 2. ure p. p. do 4. ure p. p.
2. Od 4 sata p. p. pa unapried smije se jednoj te istoj osobi dati samo 1/2 litra vina ili 3/4 litra piva.
3. Žestoka pića ne smiju se uopće točiti.
4. Proti krčmarima, koji već napitim osobama davaju pića ili prekoračuju dopuštenu mjeru točenja pojedinim osobama, zatim protiv onima iz čigovih lokala izlaze napite vojničke ili civilne osobe, postupati će se najstrožim mjerama, a do potrebe i oduzećem obrtne dozvole.
5. Predstojeći razglas mora se u svim lokalima objesiti, u kojima se toče alkoholička pića.
6. Napitim osobama isključuje se pristup u tramvajska kola.
7. Ova naredba biti će nadzirana tili od vojničke redarstvene straže, kao od jedne određene ophodnje, dijelom od c. i k. vojske, a dijelom od c. i k. ratne mornarice.

Pula, 22. travnja 1918.

Za tvrd. komesara:

Dr. Pfeiffer m. p.